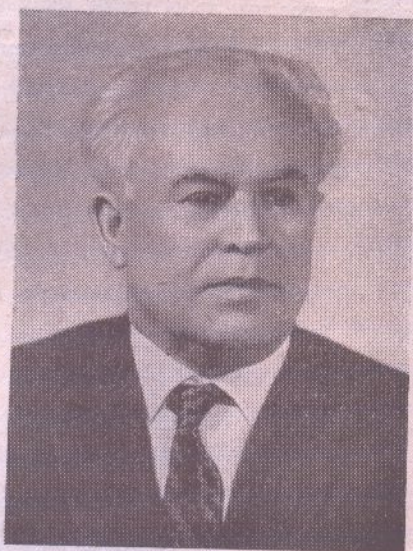

В дальшому в
одним з основних
коливання рівня ц
року та виявив пр
новлять його прац
ня інсуліну в різни
ливу теоретичну і
по вивченню пато
доведено, що інсул
тральну нервову сі
зультаті гіпоглікем
у клітинах мозку.
тер падіння кров'я
ну. Ці дослідженн
яка в 1941 році бул
доктора медичних
працю Василя Пав
вивчення механізму

Багато уваги і ково-дослідній роб могли лишитися не Комісаренко був п кринології та орган до лав ВКП(б), і твердила його член значила заступник

В зв'язку з ці-
ля Павловича, і він
ганізації і розвитку
Проте прагнення т
Павловича, і він п
вершує розпочаті
інсулінового шоку.

В період Вели
працювати заступ
важеним Військов
чу енергію він у
організації медичн

Тісний науковий зв'язок між клінічною і експериментальною біологією вивчається в лабораторії фізіології клінічної фізіології АН УРСР Василя Василюка.

Колектив цієї участі Василя Патоки одержання білоз і селезінки та а також досліджу залоз) на морфоло у центральній нерв

Протягом кіль-
вивчення ролі ко

В січні 1967 р. минуло 60 років з дня народження визначного вченого патологіолога-ендокринолога нашої країни, талановитого організатора радянського охорони здоров'я, активного діяча руху за мир між народами — Василя Павловича Комісаренка, академіка АН УРСР заслуженого діяча науки УРСР професора доктора медичних наук директора Київського науково-дослідного інституту ендокринології та обміну речовин і керівника лабораторії ендокринних функцій Інституту фізіології ім. О. О. Богомольця АН УРСР.

Народився Василь Павлович 14 січня 1907 року в селі Черняхіві Кагарлицького району Київської області в родині селянина-бідняка. Уже в дитинстві визначились його основні риси — працелюбність, прагнення до знань і наполегливість у досягненні поставленої перед собою мети.

В 1926 році Василь Павлович закінчує Київську фельдшерську школу, до якої поступив за відрядженням губернського комітету неземних селян. В. П. Комісаренко понад два роки працював фельдшером у сорогозькій лікарні Запорізької області та в лікарні Артішовського цукрового заводу на Полтавщині, а після цього поступив у Харківський медичний інститут, який закінчив у 1932 р. Цей рік можна вважати початком наукової діяльності Василя Павловича, який одразу після закінчення інституту став аспірантом в Українському науково-дослідному інституті експериментальної ендокринології по відділу патологічної фізіології.

У 1935 році він успішно закінчує аспірантуру і захищає дисертацію на вчений ступінь кандидата медичних наук. Ця робота була присвячена вивченню механізму дії гідролізатів різних тканин на вуглеводний обмін як самих по собі, так і разом з інсуліном. Було показано, що гідролізати характеризуються відносно специфічним впливом на організм і що вони посилюють гормональний ефект інсуліну.

В дальшому вуглеводний обмін та інсулін стали на багато років одним з основних питань, які вивчав Василь Павлович. Він дослідив коливання рівня цукру в крові у тварин в різні періоди доби і часи року та виявив при цьому певні закономірності. Значний інтерес становлять його праці по дослідженню умов всмоктування та зруйнування інсуліну в різних відділах шлунково-кишкового тракту. Однак особливу теоретичну і практичну цінність мають праці В. П. Комісаренка по вивченню патогенезу інсулінового шоку. Цими дослідженнями було доведено, що інсулінові судороги пов'язані з впливом інсуліну на центральну нервову систему і що інсуліновий шок виникає не тільки в результаті гіпоглікемії, а і внаслідок порушення окислювальних процесів у клітинах мозку. Крім того, вперше був показаний нешоковий характер падіння кров'яного тиску у собак під впливом токсичних доз інсуліну. Ці дослідження узагальнені В. П. Комісаренком у монографії, яка в 1941 році була захищена автором як дисертація на вчений ступінь доктора медичних наук. Академік О. О. Богомолець високо оцінив цю працю Василя Павловича—«робота ця створює новий напрям в галузі вивчення механізму лікувальної дії інсуліну при діабеті та шизофренії».

Багато уваги і наполегливої праці приділив В. П. Комісаренко науково-дослідній роботі, але неабиякі організаторські його здібності не могли лишитися не поміченими, і вже в 1937 році комсомолец Василь Комісаренко був призначений директором Українського інституту ендокринології та органотерапії. В 1939 році Василя Павловича приймають до лав ВКП(б), і в тому ж році Рада народних комісарів УРСР затвердила його членом колегії Наркомздорів'я УРСР, а в 1940 р. призначила заступником наркома охорони здоров'я УРСР.

В зв'язку з цим закінчується харківський період діяльності Василя Павловича, і він переїжджає в м. Київ на відповідальний пост по організації і розвитку справи охорони здоров'я в Українській республіці. Проте прагнення та інтерес до наукової роботи не залишають Василя Павловича, і він поступає в докторантуру до О. О. Богомольця, де завершує розпочаті ще в Харкові дослідження по вивченню патогенезу інсулінового шоку.

В період Великої Вітчизняної війни В. П. Комісаренко продовжує працювати заступником наркома охорони здоров'я УРСР і є уповноваженим Військової ради Південно-Західного фронту. Усю свою кипучу енергію він у ці роки віддавав розв'язанню невідкладних завдань організації медичної служби в армії і тилу.

Тісний науковий контакт з академіком О. О. Богомольцем визначив науковий шлях Василя Павловича як вченого, і в 1943 році він очолив лабораторію експериментальної ендокринології в Інституті експериментальної біології та патології МЗ УРСР, а з 1953 року після реорганізації Інституту експериментальної біології і патології та Інституту клінічної фізіології АН УРСР в Інститут фізіології ім. О. О. Богомольця АН УРСР Василь Павлович очолив в ньому лабораторію ендокринних функцій.

Колектив цієї лабораторії під керівництвом і при безпосередній участі Василя Павловича працював у двох напрямках: розробляв методи одержання біологічно активних речовин з кори надниркових залоз і селезінки та вивчав фізіологічну і клінічну дію цих екстрактів, а також досліджував механізм дії гормонів (переважно надниркових залоз) на морфологічний і білковий склад крові та на обмін речовин у центральній нервовій системі.

Протягом кількох років В. П. Комісаренко в основному займався вивченням ролі коркової речовини надниркових залоз в регуляції кро-

препаратів — спленіну і кортикотоніну. Під керівництвом В. П. Комісаренка співробітниками Інституту фізіології ім. О. О. Богомольця АН УРСР, Київського медичного інституту та інших наукових закладів виконано і захищено 8 докторських і 15 кандидатських дисертацій.

За наукові досягнення Василь Павлович в 1948 році був обраний членом-кореспондентом, а в 1951 році — академіком АН УРСР.

Діяльність В. П. Комісаренка не обмежується науково-дослідною, педагогічною та організаційною роботою, він завжди бере активну участь у громадсько-політичному житті нашої країни.

З 1948 по 1954 рік він — голова правління Товариства по поширенню політичних і наукових знань УРСР. Кілька разів його обирали делегатом українських республіканських і всесоюзних конференцій прихильників миру. В 1952 році він був делегатом Всесвітнього конгресу миру у Відні, в 1962 році — він делегат Всесвітнього конгресу за роззброєння і мир. В тому ж році він був обраний головою Українського республіканського Комітету захисту миру і членом президії Радянського комітету захисту миру. В липні 1965 року на Всесвітньому конгресі прихильників миру в Хельсінкі, делегатом якого він був, В. П. Комісаренка обрали членом Всесвітньої ради миру.

Протягом ряду років В. П. Комісаренко був головним ендокринологом Міністерства охорони здоров'я УРСР. В 1962 році на Всесоюзній конференції ендокринологів у Москві він був обраний головою правління Всесоюзного науково-медичного товариства ендокринологів, а в червні 1965 року на Українському республіканському з'їзді ендокринологів — головою правління Українського науково-медичного товариства ендокринологів. Крім того, Василь Павлович є членом правління Всесоюзних товариств патофізіологів і геронтологів. Він є також членом редколегії багатьох союзних і республіканських наукових журналів. Він — член президії Товариства дружби і культурного зв'язку із закордоном.

За великі заслуги на науково-педагогічній, організаторській та громадсько-політичній ниві В. П. Комісаренку присвоєно почесне звання заслуженого діяча науки УРСР, він нагороджений кількома орденами, медалями, значком «Відмінник радянської охорони здоров'я» та іншими відзнаками.

В. П. Комісаренко перебуває тепер у розквіті творчих сил, які він щедро віддає розвитку вітчизняної науки і благородній справі захисту миру в усьому світі. Так побажаймо ж дорогому ювілярові міцного здоров'я, багатьох років життя для успішного втілення його творчих задумів на благо радянської науки, на користь радянському народові, що буде комуністичне суспільство.

О. Ф. Макаренко, В. С. Лусенко